

Innst. 237 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:75 S (2010–2011)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Høglund, Karin S. Woldseth, Mazyar Keshvari og Kari Storstrand om innstramming i sanksjonene overfor regimet i Iran

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Morten Høglund, Karin S. Woldseth, Mazyar Keshvari og Kari Storstrand fremmet 19. januar 2011 følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak overfor regimet i Iran, som har til hensikt å ramme landets myndigheter og signalisere klart og tydelig at Norge tar avstand fra det nåværende regimets politikk.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Laila Gustavsen, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Willy Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund, Siv Jensen, Peter N. Myhre, Kari Storstrand og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, vil innledningsvis understreke at menneskerettighetssituasjonen i Iran er bekymringsfull. Komiteen tar

sterk avstand fra de mange henrettelsene som foretas i landet. Komiteen vil videre påpeke at Norge følger FN's og EUs arbeid med sanksjoner rettet mot Irans atomprogram tett. I denne forbindelse viser komiteen til at FN's sikkerhetsråd siden 2006 har vedtatt sju ulike resolusjoner rettet mot atomprogrammet, hvorav fire resolusjoner har innebåret bruk av sanksjoner. I spørsmålet om sanksjoner har Norge tradisjon for å følge FN, og komiteen anser det som formålstjenlig at denne praksisen opprettholdes også når det gjelder Iran.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener videre at det å hjemkalle den norske ambassadøren til Iran vil være lite formålstjenlig. Diplomatisk tilstedeværelse i Iran gir Norge mulighet til å vurdere den politiske situasjonen i landet, herunder menneskerettighetssituasjonen, og det gir Norge et godt utgangspunkt for dialog med makthaverne og andre politiske aktører i landet om temaer som menneskerettigheter og politisk utvikling.

Flertallet vil påpeke at den internasjonale håndteringen av Irans atomvåpenprogram og den sjokkerende bølgen av henrettelser i landet er gode eksempler på at dialog kan ha begrenset effekt som utenrikspolitisk virkemiddel. Flertallet er derfor glade for at norske myndigheter sluttet seg til EUs forsterkede sanksjonsregime i juni 2010. For at sanksjoner skal være effektive, kreves det imidlertid nettopp en slik bred internasjonal enighet, og flertallet vil derfor advare mot å tro at norske sanksjoner alene vil være effektive i arbeidet mot det undertrykkende iranske regimet.

Flertallet viser til den pågående bølgen av folkelige opprør i Nord-Afrika og Midtøsten, som også har nådd Iran. Nettopp i en slik situasjon er det avgjørende å ha god informasjon og mulighet for kommu-

nikasjon med ulike politiske krefter i landet, og flertallet vil derfor advare mot å gå inn for å trekke hjem Norges ambassadør eller å gå inn for politisk boikott.

Vurderingen til et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, er at dialog er et av de mest virkningsfulle utenrikspolitiske virkemidlene en besitter og at dette virkemidlet spesielt bør brukes i samarbeidet med land der Norge ønsker å påvirke den politiske utviklingen. Dette flertallet vil videre understreke at bruk av boikott og sanksjoner krever bred internasjonal enighet og ikke er effektivt som bilateralt virkemiddel. Følgelig mener dette flertallet at også politisk boikott av Iran vil være lite hensiktsmessig. Dette flertallet viser til at Norge har en pådriverrolle i mange internasjonale menneskerettighets spørsmål og at dette gir troverdighet til å påpeke menneskerettighetsbrudd i alle land, inkludert Iran.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet finner grunnlag for å stille spørsmål ved hva den politiske dialogen med Iran har oppnådd så langt, annet enn å legitimere regimet. Disse medlemmer finner grunn til å stille spørsmål ved om en norsk diplomatisk tilstedeværelse i Iran forutsetter at Norge er representert i landet på ambassadørnivå. En innstramning i sanksjonene og virkemidlene overfor regimet fra norsk side vil kunne ha en viktig internasjonal symbolpolitisk virkning, og gjøre det klart at Norge protesterer overfor regimets overgrep mot egen befolkning, atomprogrammet og truslene regimet har kommet med overfor Israel og verdensfreden. Disse medlemmer registrerer at regjeringen på en rekke andre utenrikspolitisk felt har

gått foran og forsøkt å påvirke andre land og den internasjonale opinionen i en bestemt retning, men at man altså ikke ønsker å gjøre dette når det gjelder Iran.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak overfor regimet i Iran, som har til hensikt å ramme landets myndigheter og signalisere klart og tydelig at Norge tar avstand fra det nåværende regimets politikk.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak overfor regimet i Iran, som har til hensikt å ramme landets myndigheter og signalisere klart og tydelig at Norge tar avstand fra det nåværende regimets politikk.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:75 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Høglund, Karin S. Woldseth, Mazyar Keshvari og Kari Storstrand om innstramning i sanksjonene overfor regimet i Iran – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 9. mars 2011

Ine M. Eriksen Søreide

leder

Trygve Slagsvold Vedum

ordfører

Vedlegg**Brev fra Utenriksdepartementet v/utenriksministeren til utenriks- og forsvarskomiteen, datert 18. februar 2011**

Jeg viser til ditt brev av 3. februar der du ber om uttalelse til dokument 8:75 S – representantforslag fra stortingsrepresentantene Høglund, Woldseth, Keshwari og Storsand om innstramning av norsk politikk overfor Iran datert 19. januar.

Regjeringen er enig i at iranske myndigheter har gjort og gjør seg skyldig i svært alvorlige menneskerettighetsbrudd. Dette er grunnen til at Norge spiller en aktiv rolle i å kartlegge menneskerettighetssituasjonen i Iran, bl.a. gjennom utstrakt kontakt med iranske menneskerettighetsaktivister, noe som danner grunnlaget for vår sterke kritikk av Iran både bilateralt og i multilaterale fora. Jeg vil gjerne nevne noen eksempler på dette:

Irans herværende ambassadør Rezvani er flere ganger siste halvår blitt innkalt til Utenriksdepartementet for å motta norske protester mot steiningsdommer spesielt og menneskerettighetssituasjonen i landet generelt. Jeg vil også vise til min uttalelse av 25. januar d.å., der jeg tar sterkt avstand fra den sterke og urovekkende økningen i antall henrettelser i Iran.

I multilaterale sammenhenger har Norge tatt opp og stilt en rekke spørsmål om menneskerettighetssituasjonen i Iran i *Universal Periodic Review*-gjenomgangene i FNs Menneskerettighetsråd i Genève. Vi har lagt særlig vekt på forhold som dødsstraff, tortur, situasjonen for menneskerettighetsforsvarere, og kvinners rettigheter.

Under Rådets sesjon sist sommer holdt Norge innlegg på vegne av 56 land om den vanskelige menneskerettighetssituasjonen i Iran. Innlegget vektla maktmisbruk, fengslinger og henrettelser etter valgprotestene i 2009. Restriksjoner på kvinners rettigheter, behandlingen av religiøse minoriteter og ytringsfrihet var andre sentrale spørsmål. Norge har også særlig kritisert Iran for ikke å ta imot en spesialrapportør for tortur.

Videre var Norge medforslagsstiller for resolusjonen om menneskerettighetssituasjonen i Iran som ble vedtatt i FNs generalforsamlings tredje komité 18. november og i Generalforsamlingen 21. d.s., som i klare ordlag fordømmer forverringen av menneskerettighetssituasjonen i Iran.

Jeg kunne nevnt en rekke andre eksempler på norsk kritikk av menneskerettighetssituasjonen i Iran. Det råder ingen tvil om norske holdninger til dette, og Regjeringen vil fortsette å uttrykke sin kritikk både bilateralt og multilateralt. Våre diplomatiske relasjoner er avgjørende for at vi skal kunne kommunisere denne kritikken samt øvrige budskap på en effektiv måte. I likhet med de fleste av våre likesinnede partnere vil vi derfor opprettholde våre diplomatiske relasjoner på det nåværende nivå. Jeg vil understreke at slike relasjoner er viktige også i lys av Irans regionale rolle, særlig hva angår situasjonen i Afghanistan.

Norge har i tillegg til FN-sanksjonene mot Irans atomprogram også sluttet opp om EUs tiltak mot dette. De sanksjoner og tiltak som nå gjelder er meget omfattende, og innbærer nye tiltak rettet ikke bare mot atomrelaterte aktiviteter, men også mot Irans bank- og finansbransje, shipping, og petroleumssektor. I tillegg er listen over iranske personer og foretak som rammes av reiserestriksjoner og frys av midler utvidet. Det er dessuten rettet et særlig fokus mot Revolusjonsgarden, som spiller en betydelig politisk og økonomisk rolle.

Forøvrig vil jeg minne om at det ikke har funnet sted norske besøk på politisk nivå til Iran de siste fem årene, og det planlegges heller ingen slike besøk.

Avslutningsvis vil jeg understreke at vår Iranpolitikk kontinuerlig vurderes i lys av utviklingen i landet, og at vi er i stadig dialog med nærstående land om hvordan vi best kan bidra til å påvirke den meget kritikkverdige menneskerettighetssituasjonen i landet.

